

ERDÉLYI ÉLET

POLITIKAI, TÁRSADALMI, MŰVÉSZETI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
SZERKESZTI GELLER ÖDÖN.

Ma már újra hangos a fórum...

— Az Erdélyi Élet tudósítójától. —

Karácsony, ujév, vizkereszt — csupa ünnepi áhítat, melyeknek álmodozásaiból felébresztett a szürke és fegyencruhas köznap s máris ámultan kérdezhetjük, mi maradt meg az ünnepi fogadkozásból, az ünnepek hangulatából mit tudunk átmenteni a köznapokra. A köznapok celláiba vagyunk bezárva mi, az életfogytiglani szabadságvesztésre ítélt fegyencek. Csak néha-néha egy-egy félórára mehetünk ki a napra, hogy a nehéz rabság rozsdás bilincseitől megszabadulva, ujjongani tudjunk a fénynek, a napsugárnak, hogy megrészegedjünk a szabadság illuziójától, a kék ég mámorától s a nedves, a friss, a simogató levegő izétől. Ezek a félórák az ünnepeink, amelyeket robot és bilincs nélkül töltenek el az élet rabjai. Ha letelik a séta ideje, — kinek nem jut eszébe a Fidelio — a robot kórusa visszatér a földalatti zárkákba, vissza a föld sötét mélyébe, vissza a penészes nyomoruság négy meztelen fala közé, hogy még jobban fájjon a rabság, még nehezebb legyen a bilincs s még jobban sorvadjon a szív a szabadság, a béke, a szeretet utáni hasztalan vágyában.

Az ünnepek elmúltak s mi is visszatérünk a hétköznapok zárkáiba. Tegnap még a szeretet krisztusi szimbóluma előtt hajtottunk térdet-fejet, tegnap még a szeretet tömjénét füstöltük a kieggett szavak parázsán s ma már folytatjuk ott, ahol az ünnepek előtt elhagytuk. Ma már újra hangos a fórum, ma már könyökök dandárja verekszik az érvényesülésért, rágalmak lasszóival terítik le a legnémesebb vadat, farkasvermet ásnak a becsületnek és törököt élesítenek a szivek szikrázó vértjén.

Nem az ünnepek mutatják az igazi ar-

cunkat. Ilyenkor arcunkra is úgy vesszük fel a meghatottság álarcát, mintahogy — egy napon — ünneplő ruhába öltözünk. Az ünnepi máz azonban gyorsan lepergő festék. Nem a köznap hazug, az ünnepek hazudnak. Csak a könyöklő törtetés az őszinte, az egymást gázoló hajsza, a vad dáridó és a visitó káröröm. Vannak rabok, akik úgy hozzászoktak a fogsághoz, hogy ha letöltik büntetésüket, a szabadság első órájában rabolnak, vagy lopnak, hogy visszakerüljenek tömlöcükbe. A torma féreg is azt hiszi, hogy a torma a legédesebb nyalánkság, a legízesebb tápszer. Az emberiség is azt hiszi, hogy a legkényelmesebb lakás: a gonoszság börtöne.

Lesz-e még egyszer ünnep a világon, amelyik ez alól a vakság alól fel fogja az emberiséget szabadítani? Amelyik el fogja oszlatni a bűn sötétjét, szét fogja tördelni a bilincseket s a hit virágát, a szépség derűjét fogja a szivekben életre kelteni.

„A történelemnek egyetlen tanulsága, hogy nem tanít meg semmire”.

Az emberiségnek megváltoztak harci eszközei, megváltozott — rabszolgából diadalmas hős lett — a fizikai világ feletti uralma, megváltozott a termelési rendje, megváltoztak az igényei, megváltoztak az uralom formái — minden viszony gyökerében s egész tartalmában megváltozott, ami az emberiséget a világhoz fűzi, csak a moralitás, etikai birtokállománya maradt a százezeresztendős fejlődés alatt is változatlan. Az etika — bármennyire tudománytalanak látszik is, az — ki van véve a fejlődés törvénye alól. Az etika szabályai változhatnak s a civilizáció különböző fokai

másképen fogalmazhat meg egy erkölcsi törvényt, de ma is az a meztelen önzés indítja meg s az a kiméletnélküliség vezet az emberi cselekedeteket, ami fejszét adott a Neander-völgyi ősember kezébe s ami a mérges gázokat elindította az ellenséges lövészárkok felé.

„Örök a bestia!”

Emberek ... segítség!

— Az Erdélyi Élet tudósítójától. —

Nem halljátok a falvak templomtornyának félrevert harangjait? Segítségkérően visitanak bele a nedves éjszakába. Lenn a házak között tombol és rombol a piszkos, fékevesztett áradat és a tajtékzó vadvizek felett fuldoklók halálhörgése, életökért remegők jajveszékelése összevegyül a harangok csengésével, a szelek sivitásával, a hullámok morgásával. Ez a disszonancia felétek harsogja a hajótöröttek szomorú vérfagyasztó jelzését. S. O. S. Mentések meg lelkeinket!

Ti azonban közömbösek maradtok. A közöny viaszával dugjátok be fületeket, hiszen titeket szerencsére elkerült a veszedelem. Ti nem lettetek hajléktalanokká! A ti vagyontátokat nem ragadta magával ellenállhatatlan erővel a megvadult vizek áradása. Nektek van még ruhátok, titeket nem vesz meg az isten hidege. A ti gyermekeitek nem didegnek, tagjaik nem gémberednek meg, szájacskájuk nem könyörög sirva egy harapás kenyérért, ami nincs, mert ott nyugszik minden a piszkos iszapban, amely jövőre megtermékenyíti ugyan a földet. De mi lesz addig? Ezzel ti nem törődtek, mert nem a saját testetekben éritek a csapást és nem a saját arcotokra rajzolja az éhínség és kétségbeesés a halál grimaszait.

Ti még mindig a magatok kis bajaival törődtek. Ti még mindig azt nézitek, hogy mivel lehet letromfolni a szomszédot, a barátot, a konkurenst. Ti még mindig házimulatságokat rendeztek, amelyek sok-sok ezresbe kerülnek. Ti még mindig vagyontokat adtok ki a hiúság cifra rongyaira. Ti az idén is habzó pohárral a kezetekben kívántatok egymásnak boldog új esztendőket. De arra nem gondoltatok, vajjon lesz-e csak egyetlen boldog napjuk is azoknak a százaknak és ezreknek, akik valahol künn a megyében düledező

háztetőkön vagy hullámverte dombokon összekulcsolt kezekkel esdekelnék segítségért, vagy üveges tekintettel merednek bele a tovaohömpölygő áradásba, mely elvitte mindenüket.

Ti gazdagok, ti jómóduak, ti nagykeresetűek! Markoljatok a szivetekbe, talán még találtok benne parányi irgalmat és szánalmat. A dusan terített asztalotok még mindig ki fog titeket elégiteni, ha kevesebb lesz rajta, ami szemnek és száznak ingere. A borotok nem lesz savanyu, ha kevesebbet fogyasztok belőle. A divat nem fog megharagudni rátok, ha egyszer nem fogtok utána rohanni.

Emberek! A szabad ég alatt, árvíz közepette, hajléktalan, éhező és ruhátlan emberek várják az emberi segítséget. Az Aradi Közlöny dicséretes segítő akciójából mindenki kiveheti a maga részét. Adjatok, ha igényt tartotok az ember elnevezésről!

— Igen tisztelt Szerkesztő Ur! „Óriási fellendülés a butoriparban” cím alatt b. lapjuk legutóbbi számában beszámoltak arról, hogy amíg minden más téren — kereskedelem és iparban — a lehető legrosszabb viszonyok uralkodnak, addig a butoriparban az utolsó hónapokban lényeges javulás tapasztalható. Ezzel kapcsolatban úgy a magam, mint kartársaim nevében kijelentem, hogy iparunkban éppen úgy érezzük a nyomasztó gazdasági helyzetet, mint bármilyen más vállalkozás. Forgalmunk egyáltalán nem emelkedett, sőt annyira csökkent, hogy katasztrófál is lehetne, ha rövidesen valami javulás nem jön a segítségünkre. Hogy a tisztelt Lengyel-cég milyen forgalmat bonyolít le és hogyan, azt nem kutatom, — ez nem is tartozik levelém tárgyához, — mert én csak azt akartam leszögezni mindannyiunk nevében, hogy a butoripar éppen úgy szenved, mint más ipari vagy kereskedelmi vállalat. Ne tessék rossz néven venni, igen tisztelt Szerkesztő Ur, de ez a cikk — bár minden sora tárgyilagos — igen könnyen visszafelé süllhetett volna el, mert a pénzügyigazgatóság ezentúl bizonyára fokozott figyelemmel fogja kísérni a forgalmadó fizetéseinket. Igaz ugyan, hogy nekünk nem volt ezért sohase bajunk, mert mi könnyen igazoljuk azt, amit fentebb elmondtam.

Szerkesztő Urnak kész hive

egy előfizető butoripáros.

Weisz Lipót fotószalonja

str. Brailanu 12. (Weltzer-u.) 10. Gyermekek, portrák és Interieur-felvételek a legszebb kivitelben eszközöltemek.

Konferánsz a bankmérlegek elé.

— Az Erdélyi Élet tudósítójától. —

Benne vagyunk a januárban. Közeledik már a bankmérlegek ideje. Ebből az alkalmából ismételtén felhívjuk a bankvezérek figyelmét arra, hogy az idén se feledkezzenek meg az aradi jótékony intézményekről és tisztviselőik helyzetének megjavításáról, de arról se, hogy intenzívebben vegyék ki részüket a kulturális intézmények támogatásából.

Készséggel elismerjük, mert magunk is meggyőződünk róla, hogy az aradi pénztézetek az utóbbi években ugyancsak ki voltak téve az idegen lapok és idegen állítólagos jótékonyági akciók offenzívájának. A kérések rendszerint terror formájában kerültek a bankvezérek elé, akik még akkor nehéz helyzetben voltak és nem mertek kitérni a kérés, jobban mondva a követelődés teljesítése elől. A háboru utáni első években még érthető volt, hogy a pénztézetek és vállalatok vezetői bizonyos nyomástól akartak megszabadulni és ezért teljesítették a leglehetősebb jogcímekre alapított kéréseket. De ma már, amikor a konszolidáció felé haladunk, amikor már nincs ok bizonyos pressziótól tartani, mi hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a terrornak senki se üljön fel. Mindenki akkor és ott gyakorol jótékonyágot, amikor és ahol jónak látja. Jótékony adakozásra senkit sem lehet kényszeríteni. Különbösen is mindenfajta gyűjtés kormányrendeletileg tilos.

Vannak szaklapok, amelyek támogatása egyes vállalatok részéről kívánatos és ajánlatos. De ez nem jelenti azt, hogy minden sajtakaró papir és foglalkozás nélküliséget levezető obskurus vállalkozás társadalmi támogatásra tartson igényt. Mi aradi lapok és hírlapírók soha különösebb támogatást nem kértünk és nem vártunk. Mi idegenbe sem utaztunk, hogy ott kérjünk támogatást. Ahogy az idegen lapok nem szolgálhatják a mi városunk érdekeit, úgy mi sem állhatunk ide-

gen városok érdekeinek szolgálatába. Ez megdönthetetlen. Közérdeket és általános országos érdekeket ismerünk. S ahogy ezeket meglátják az idegen sajtóorgánumok, úgy mi is meglátjuk, felszinen tartjuk és minden erőnkől támogatjuk azokat. Ezen a címen tehát nem lehet országos segítséget kérni.

A közönség olvas lapokat. Természetesen csak olyanokat, amelyek megfelelnek kulturális igényeinek. Ha jó a lap, a közönség szívesen olvassa, ha ellenben rossz, eldobja, mégha erőszakosan is rátukmálják. Az ilyen orgánumok ártanak a kari érdekeknek és sáros lábbal tiporják a morált. Minden városnak elsősorban is saját kulturális intézményeit, jótékonyági akcióit és sajtóját kell támogatnia. Nem ajándék, hanem kötelesség formájában, mert ma fokozottabb igények mellett fokozottabb mértékben fejlődik a kultur-étvágy. Támogatni kell tehát minden ilyen intézményt: színházat, zenét, képzőművészetet, irodalmat és sajtót, mert ezek támogatása egyuttal a közérdek szolgálata. Az aradi magyar lapok magyarul szólnak magyarokhoz és ezen a nyelven képviselik úgy az állam érdekeit, mint a politikai és társadalmi érdekeket. Az aradi vállalatok és pénztézetek elsősorban az aradi kulturális és humanitárius megmozdulásokat kísérik figyelemmel és támogassák azokat. Ha ezen kívül még futja, ám juttassanak segítséget idegen intézményeknek is.

A legmegbízhatóbb
schveizi órák
ugyszintén **ékszerek**
olcsó árakon:

Csáky-cégnél

Aradon, a városházával szembeni épületben! — (Saját órajavító műhely és vésnői műterem).

Az Agronomul-nyomda telefonszáma 202.

Flóra-büffé

Arad, Str. Metianu (Forray-utca)

Nyitva kora reggeltől éjjel 12-ig. Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás! — Elsőrendű valódi Dréher-sör. — Reggeli- és uzsonna-kávé, tea. — Izletes meleg konyha! ◊ ◊ Forralt bor!

Kapunyitás az aradi színházban.

Az első impressziók kedvezőek.

— Az Erdélyi Élet tudósítójától. —

Ujév napján kezdte meg az aradi szezont Maurer Béla, az új színikazgató, akinek személyét szimpátiával fogadták Aradon. Az új színikazgató nemcsak a színházi irodában ül és diszponál, hanem felismerve a személyes érintkezés szükségességét. szintén toboroz híveket a színháznak. Ma már megállapítható, hogy Maurer Béla benn van az aradi társaságokban, ahol szívesen látják az előzékeny és intelligens színikazgatót.

A szezonnyitás a tökéletes siker jegyében zajlott le, amin nem is lehet csodálkozni, hiszen a nyár óta nélkülözte az aradi közönség a rendszeres színházi előadásokat. A táblás házak nemcsak az új szintársulatnak szóltak, hanem a Dolly című pompás operett-ujdonságnak is, amely elhatározó sikert aratott az aradi színpadon. A szereplők egytől-egyig kitétek magukért, ami elsősorban, rendezőre vonatkozik. A színpad valóságos látvány volt, fővárosi fény és pompa kötötte le a nézők figyelmét. Meg kell állapítanunk, hogy Maurer színikazgató áldoz a színpadra, mert felfogja ennek horderejét. A közönség eddig méltányolta a színikazgató törekvéseit és bizonyos, hogy továbbra is támogatni fogja, ha azt látja, hogy a színház vezetősége mindent a közönségért cselekszik.

Az aradi közönség a legjobb színházi közönség egyike. Nem kíván lehetetlenségeket, de megköveteli, hogy a pénzéért jó darabokat, jó és fegyelmzett előadásokat kapjon. A színikazgatóban megvan a szándék, hogy jó darabokat hozzon precíz előadásokban, megvan benne a szándék, hogy a társulatot prózai együttessel kiegészíti. De ezeket az áldozatokat csak akkor hozhatja meg, ha a közönség megérdemelt mértékben támogatja.

Ennek a harmonikus kontaktusnak színház és közönség között létre kell jönnie és akkor nem kell félni az aradi színházat.

Olvassa
az „Erdélyi Élet”-et!

Arad elismert legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrása a

Strasser divatáruház

(a luteránus templommal szemben)

— Kofa-rémuralom a piacon. A barátom felesége kisírt szemekkel jött hozzá a piacról. Mi a baj? Végre nagy nehezen, a sirástól el-elesukló hangon elpanaszolta, hogy a piaci kofákkal már nem lehet birni Mihelyt alkudni kezd valaki a zöldségre, vajra, tojásra, mázsás gorombaságokat vágnak a fejébe és olyan triviális kifejezéseket ordítanak, hogy a huszár-káplár is elpirul hallatukra. Ez valóban tarthatatlan állapot. Elvégre a kofa-asszonyok nem tekinthetik személyes sértésnek, ha valaki nem hajlandó megadni az általuk megszabott magas árakat. Ezt a rémuralmat a hatóság figyelmébe ajánljuk. A piaci biztosoknak nem csak az legyen a kötelességük, hogy ellenőrizzék a maximális árakat, hanem arra is ügyelniük kell, hogy a kofák ne sértegensék a vásárlókat, ha alkudozni merészelnek. Kérjük a hatóságot, teremtsen rendet a piacon, mert ma-holnap a háziasszonyok már ki sem mernek menni a piacra.

— Vizállás rovat. Kaufmann Kamil gépüzemigazgató fáradságos munkájának megvan az örvendetes eredménye. A vízvezeték teljesen rendbe jött, az ivóvíz jó, a mult sötét piszokját kitisztította a hálózatból. Nemcsak ezt a hatalmas munkát kellett elvégeznie Kaufmann Kamilnak, hanem meg kellett küzdenie azokkal az intrikákkal is, amelyeket a rosszindulat és elfogultság indítottak ellene. Megküzdött velük sikeresen, mert jó vízhez juttatta a város közönségét és megmutatta, hogy az elhanyagolt gázgyárat is lehet akként üzembe helyezni, hogy mint üzlet is számottevő. Mindezt a gépüzemigazgató fegyelmije, amelyet önmaga kért, nem maradt el. A kiküldött bizottság gyűjti az anyagot és hamarosan összeül, hogy világosságot derítsen a kulisszák mögötti intrikákra. A közönség már régen felmentette Kaufmann Kamilt, bizonyos, hogy a bizottság is rehabilitálni fogja a városnak azt a kiváló és szorgalmas tisztviselőjét.

Kérem: ez nem tréfa!

Ez sajnos valóság!

— Micsoda? Maga nem fizeti meg a kártya-adósságát? Hiszen az becsületbeli adósság?

— Hiszen a hadikölcsönre is kimondták, hogy becsületbeli tartozás, még se fizetik. Mért legyen én különb mint az állam?

A legjobb, legkedveltebb, legelterjedtebb napilap az

Aradi Közlöny

Különvélemény a fizetésektelenségekről.

— Az Erdélyi Élet tudósítójától. —

Az utóbbi napokban sűrűn találkoztunk közgazdasági szenzációkkal. Ugynevezett „jóhírű” cégek váratlan összeomlása kavarta fel a port, melynek finoman szitáló homokja az első pillanatokban károsan befolyásolta egyesek ítéletét. De csak a kezdet kezdetén, mert mielőtt a por annyira leülepedett, hogy az érdeklődők visszanyerhették tisztánlátásukat, ezzel egyidejűleg az ítéletük is megváltozott.

Közgazdasági körök általában élénk figyelemmel kísérik a kényszeregyezségek kibontakozási folyamatát, melyeknek során pro és kontravélemények hangzanak el. Egyesek szerint a bukott kereskedőket az a gyilkos gazdasági számum söpörte el, mely az utóbbi években látszólag virágzó vállalatokat, törtető, fiatal gründolókat és — sajnos! — évtizedes munkában megöszült cégeket fullasztott meg ellenállhatatlan mérgével. Abba a mérges levegőbe fulladtak bele, mely hosszú időn keresztül egyetlen éltető elemük volt. Engedtessek meg e sorok írójának, hogy ebben a kérdésben elmondhassa mindenkitől függetlenül a maga saját különvéleményét, még akkor is, ha azzal oly árván marad, mint egy utszéli kereszta. Ezzel azonban úgy vagyunk, hogy ezren és ezren haladnak el előtte anélkül, hogy figyelemre méltánák a megtestesült Egyszerűségből feljűk ragyogó igazságot. És mégis akad, aki leborul Előtte, hogy korhadó anyagába belecsókolja a lelkében lakozó rendíthetetlen hitet.

Lényegében teljesen egyformák az esetek. Eltérés csak a számokban mutatkozik. Kicsiben kezdtek, idejében ügyesen kihasználták a háboru utáni kedvező konjunkturákat és nagyszerű forgalmat értek el. Gyarapodott a vagyon, megnőtt a bizalom, a tekintély és a korlátlan hitel. Egy-két év alatt mindazt megszerezték maguknak, amihez a háboru előtt évtizedek kellettek. Magánházat, palotát vásároltak, pompás estélyeket rendeztek, asszonyaikat minden földi jóval elhalmozták, a legdrágább külföldi fürdőhelyeken élvezték a nyarak kellemességeit, szóval semmi sem volt drága, amit pénzért vásárolhattak, amivel tüntetően feldekorálhatták a beljűk helyezett bizalmat. Természetesen a fényűző magánélethez nem passzolt az a szerény keret sem, melyben üzleteiket lebonyolították. A korrekt kereskedőt jellemző költségvetést figyelmen kívül felejtve, az elengedhetetlen ceruza-papírt mellőzve: — szédülten belebukták a legképtelenebb vállalkozásokba. Drága

helyiségeket béreltek, hitelbe szerzett magas áron árukkal tuizsufolták raktáraikat, jöllehet a mai vtszonyok között ezeknek a plasszirozása legalább is bizonytalannak ígérkezett. Ez a manipuláció ezért vált szükségessé, hogy a bank- és magán-kölcsönökre elegendő fedezetet nyujthassanak.

Ezután jött minden, mint a karikacsapás. Kapkodás fűhöz-fához, uzsorakölcsönök szédítő kamatok mellett, áruhitelek igénybevétele a szélrózsa minden irányából, több kölcsön felvétele egy és ugyanazon fedezetre, holmi apró-cseprő morális kilengés, hitelezők félrevezetése — tehermentes ház, baráti kölcsönök számfényvesztő jótékonyosság — mind-mind egyszerűen azért, hogy a látszatot egyensúlyban tartásák a hitelkéességűkkel. Hogy ezek az emberek honnan vették azt a fáradhatatlan energiát, idegölő bátorságot, önmagukkal és családjukkal szemben való lelkiismeretlenséget, ami mindezekhez szükségeltett, hiába is kutatnók, — örök rejtélye a fuldokló embereknek.

Pont. Ami ezután következik, az rendszerint órák alatt pereg le. Jelentkezik az első bizalmatlan hitelező, akit már hónapok óta vezetnek az orránál Fenyegetődzik, uton-utfélen kürtöli a cég inzulvenciáját, melynek a hire vészes gyorsasággal jut el a többi hitelezőkhöz is. Közben gyorsan kiürülnek a raktárak, befolyának a jobb kintlévőségek és mire a véres fejjel szaladgáló hitelezők magukhoz térnek, pénzűknek már sirathatják hatvan-hetven százalékát.

Ezekután önként adódik a különvélemény. Hol van a tisztességes kereskedelembe előírva, hogy bárki is merészebb vállalkozásba fogjon, mint amennyit elbir? Ki kényszeríthet valakit arra, hogy uzsorakölcsönöket vegyen igénybe? Hogyan lehet büntetlenül idegen pénzekkel „rosszul” spekulálni? Miért szabad mások kuporgatott, tisztességesen szerzett garasával fényűző életet folytatni, amikor becsületes emberek a földet turják orrukkal a mindennapi íafat kenyérért? Mi az, hogy konjunkturás áldozat? Miért kell a hidegtől dermedt, éhségtől esett, apró piaci tolvajokat a rendőrségre cipelni? Mért kell a beteg családjáért bélyeget nyaló tisztviselőt pellengérré állítani? Miért kell engem, téged vagy őt máról holnapra az utcára kitenni, ha házbérnegyedkor csak a felét tudjuk fizetni az esedékes lakbérnek, — miért, miért, miért?

Miért, ha ugyanakkor minden lelkiismeretfurdalás nélkül, csupán „uzsora, konjunktura, adó, kri-zis változott viszonyok” jelszavakra támaszkodva akárki is kivehet a másik zsebéből büntetlenül annyit, amennyinek egy ezreléke betegek százait adhatná vissza az életnek, a hazáért rokkantaknak, kenyér-

keres etükhöz nélkülözhetetlen mulábakat, elhagyott árva csecsemőknek tejet, dolgozni akaróknak munkaalakat juttatna. Nem és ezerszer nem! Nem lehet ma már büntetlenül tojástartó járni a büntető paragrafusok között! Nem szabad tőrni, hogy azok, akik hidegen és előkelően, l'art pour l'art, tapasztalatlanok pénzén élőködnek, továbbra is társadalmi szerepet játszanak és olyan ártatlan képpel ajánlhassák fel hitelezőiknek tartozásuk felét vagy negyedét, amilyen különben csak egy husvéti báránykától telik ki. Ezek nem lehetnek mártírok, ezeknek nem lehet a hönuk alá nyulni, ezek ne röhögessék büntetlenül hitelezők kárát a markukba. A tisztességes gazdasági élet rákfeneje a fizetéseptelenség, amit radikálisan kell gyógykezelní és nem a könyörületesség piedesztáljára helyezni. Ha ennek a gyilkos folyamatnak teljesen felvértezve nem álljuk útját, ma-holnap megfertőzi azokat is, akik ma még tisztességet is látnak a kereskedelemben.

Elismerem azt a fizetéseptelenséget, melyet hosszabb betegség idézett elő, elismerem azt is, amelyik elemi csapás következtében keletkezett, sőt ritkább esetekben azt is, ha valaki tényleg önhibáján kívül került ebbe a szerencsétlen helyzetbe. Ezek azok az esetek, amelyek megértetik a fizetéseptelenség fogalmát. Ilyen esetekben szerény véleményem szerint helye van a moratoriumnak és csakis a moratoriumnak. A kényszerhelyzetbe került kereskedő kapjon fizetési haladékot. De ahhoz senkinek sincs joga, hogy hitelezőjének a zsebéből, bűnös szándékból kihorgássza akár a legcsekélyebb összeget is. Ez közönséges bűncselekmény, amit üldözni kell általános és magasabb szempontok érdekében.

g. ö.

— **A Chocolate Kiddies Aradon.** Tíztagu jazz-band az aradi zsidó nőegylet estélyén. Az aradi zsidó nőegylet január 9-iki nagy estélyének műsora egyenesen szenzációs lesz. A műsor legkimagaslóbb látványossága a Chocolate Kiddies revü lesz, amely tizenkét képből áll, husz szereplője lesz és egy tíztagu jazz-band kíséri. A pompás revüt Deutsch Mancsi, a kiváló tehetségű művészleány rendezi, aki saját tervei szerint, igen eredeti felfogásban tanította be a nagyszerű revüt. Ének- és táncszámok sorozata a revü, angolul és németül énekelnek a „csokoládé-lányok”, a revü fénypontja pedig Deutsch Mancsi önálló táncszáma lesz. A slágeren kívül az estély többi program-száma is nagyszerű, elsőrendű lesz. Aradváros társadalmá nagy érdeklődéssel várja a január 9-iki nagyszabású estélyt.

Az első nagybál.

Az aradi izraeli nőegylet estélye a Fehér Keresztben.

Már csak néhány óra választja el Arad publikumát az idei báli szezon legnagyobb eseményétől, az aradi zsidó nőegylet műsoros táncestélyétől. Ma, szombaton este 10 órakor kezdődik a bál a Fehér Kereszt emeleti helyiségeiben. A műsor szenzációsan érdekes lesz. Szilágyi Magda kedves, ötletes prologot mond, majd Töllösy Magda, az ismert aradi 13 éves hegedűművésznő néhány darabot ad elő dr. Szelle Károly zongorakiséretével. Fetter Irén, a kiváló operaénekesnő Bredice nu: Floare fiu, floare terciu és Pe sub flori ma leagana című szerzeményeit és Kurucz: Valamikor régen... dalát éneklí dr. Szelle zongorakisérete mellett, majd Szilágyi Magda néhány szép Ady-verset interpretál. A műsor utolsó száma a csokoládé-görlök, amelyet Deutsch Mancsi rendez. Közben mükedvelő jazz-band müködik, a melyben Kepich István és Weisz Oszkár zongoráznak felváltva. A nagyszerű műsor után tánc lesz reggelig. S hogy a rendezőség az ingyencseknek is eleget tegyen, izleles ételeket és pompás italokat adnak kávéházi és éttermi áron.

— **Fabál! Január 23! Központi-szálló!** A fások ezuttal a közöshajnak kívánnak eleget tenni, midőn hagyományos báljuk az idei báli szezon legelső jelmezes táncestélye lesz. A fások bálja mindig a báli szezon legsikerültebb mulatsága volt és agilis rendezőségük ezuttal is mindent elkövet, hogy egy nagyszerű est emlékeivel gyarapítsa eddigi sikereit.

Megkezdődött kiárusításunk.

Minden cikk csak couponokban!

Divat flanel double teljes ruhára	— —	290 Lei
Teljes ruha ratiné összes divatszínekben		290 Lei
Türkisch flanel teljes ruhára	— — —	290 Lei
Finom gyapju serge szövet 5 színben teljes ruhára	— — — — —	500 Lei
Finom gyapju gabardin teljes ruhára, 24 színben	— — — — —	750 Lei
Velour posztó komplet, női kabátra béléssel		2900 Lei
Egy férfi téli kabátra való double, angol gyártmány	— — — — —	2500 Lei
Eponge 40 színben teljes ruhára	— —	190 Lei
Eponge római csik teljes ruhára	— — —	190 Lei

Összes divatujdonságokból általános árengedmény!

Deutsch Testvérek

ARAD, Minorita-palota.

Pisszegés a nézőtéren.

— Az Erdélyi Élet tudósítójától. —

Néhány nap előtt történt egyik erdélyi színházban, hogy a közönség legalább is nálunk szokatlan módon fejezte ki érzelmeit. Nem tapsolt, sőt ellenkezőleg. Tagadhatatlanul és minden kétséget kizáróan kipisszegte a színház művésznőjét. Pisszegés hangzott fel a karzaton, pisszegés sistergett át az erkélyeken, pisszegés zugott fel a parkettről, sőt még az előkelő páholyosok sem vonták ki magukat az általános pisszegésből. Tárnyilagosan vizsgálva a dolgot, kétségtelen, hogy a pisszegés sokkal inkább a művésznő magánéletének szólt, mint művészi képességeinek, amelyek ma, mikor kipisszegték, talán még erőteljesebbek, mint pár év előtt, amikor pedig még mindenki hódolattal borult le előtte. A művésznő ma is éppen annyira megérdemelné, hogy istenítsék, mint néhány év előtt, vagy megfordítva pár év előtt is éppen úgy megérdemelte volna, hogy kipisszegjék, mint ahogy most meg is történt vele. De ahogy annak idején érdemein túl dicsőítették, éppen olyan érdemtelen ez a mostani pisszegés is, amit ugyan a művésznő kapott meg, de a gyerek is tudja, hogy az egész más valakinek szólt.

Ha vitás is, hogy megérdemelten vagy érdemtelenül hangzott el ez a pisszegés, vitathatatlan, hogy a közönségnek éppen annyi joga volt hozzá, mint pár év előtt, mikor még piruló lelkesedéssel verte össze a tenyerét. Ha pedig senki sem emelt kifogást, mikor a közönség lelkesedésében csapott lármát, rezignáltan, de tőrni kell azt is, ha jóval kevesebb lármával nemtetszésének ad kifejezést. A taps mindig erősebb mint a pisszegés, mégse hargszik senki sem érte, igaz, hogy a leghalkabb pisszegés is tudörgi a tapsvihart. A pisszegés és a taps ikertestvér s az egyik jogát nem lehet megvonni a másiké nélkül. Igazi színész sem akad, aki a pisszegés réme miatt lemondana a taps dicsőségéről. Mert nem is taps, ami kötelességszerűen hangzik fel, ami nem spontán zug fel a szivekből. Az a színház, amely máról holnapra számüzné a pisszegést és azzal együtt számüzné a tapsot is, azonnal akár a kapuit is becsukhatná (inzolvencia nélkül) mert nem akadna színész, aki fellépne benne. Mert az a színész, aki a pisszegéstől való félelmében lemondott a taps lehetőségéről, nem is művész, hanem mesterember, akit bottal kellene visszakergetni a kaptafa mellé.

Minden igazi színész legfőbb vágya, hogy a közönséggel megtalálja a lelki kontaktust. Az első

hang, az első szó, az első mozdulat után érzi, hogy megfogta-e a felé meredő ezer lelket (ha ugyan van ma még színház, amelynek nézőteréről ezer lélek mered fel a színpad felé) és minden további hangját, minden további mozdulatát determinálja a felé áradó tömegérzés. Mágikus hid épül át a rivalda felett s azon árad le a nézőtérre a művészből sugárzó szuggesztív erő s azon árad fel a szereplők-höz a nézők szívének rezonanciája. Az igazi színész megéri a tapsot, mielőtt kitorne és meghallja a pisszegést, ha el is némul a nézők ajkán. Aki pedig a taps születését a lelkek mélyén meg nem érzi, nem is érdemli meg azt és aki a lelkek mélyéből nem hallja fel a visszafojtott pisszegést, megérdemli, hogy az hangot kapjon.

Mikor Victor Hugo a Hermani-val útát tört a romantizmusnak, Franciaország színházaiban formális ütközetek zajlottak le. Heteken keresztül fulladt botrányba minden egyes előadás és Victor Hugo dicsősége még sem vesztett vele semmit. Németországban ma sem ritka a legvadabb színházi tüntetés és még sincs senki, aki tagadná, hogy a német színházi kultúra nagyszerű. Alig van nemzet, mely nagyobb színészeket termelt ki magából, mint az olasz, holott az olasz színészt nemcsak a pisszegés fenyegeti, de a sokkal realisabb záptojás is. Texasot né is említsé senki, ahol a habitűék szerint lelövik a színpadról az ügyetlen színészt.

Az a pisszegés, ami ebben a színházban hangzott fel, teljesen jogos, ha nem jogos is az ok, amiért felhangzott, a közönségnek vitathatatlan joga ahhoz, hogy a színházban tetszését kifejezhesse. Tapsolhat, ameddig tenyere bírja. Soha még karhatalom tetszésnyilvánítást meg nem akasztott. De éppen olyan joga van ahhoz is, hogy — nemtetszésének kifejezést adjon. Csak előbb mindig vessen számot lelkiismeretével; Ha kizárólag és céltudatosan művészi szempontok szerint méri a tapsot és a pisszegést, akkor Dusekat, Novelliket és Zaccanikat nevelhet vele. De ha a színésznők szépségének tapsol és magánéletét pisszegi ki, legfeljebb annyit érhet el, hogy igazi művész nem lép színpadra, a jóérzésű közönség pedig akár erőszakkal állítja helyre a nézőterek megbontott rendjét.

— Vidéki viszontelárusítóinkat felkérjük, hogy elmaradt elszámolásukat s az esetleg visszamaradt példányokat sürgősen küldjék be kiadóhivatalunk címére, mert ellenkező esetben a lap további küldését beszüntetjük és a teljes összeg erejéig igényeljük követelésünket.

— Az aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete r. t. a múlt év végével lejárt tizennyolcadik évtársulata törzsbetétei és azok kamatrészesedésének kifizetését folyó évi január 9-én kezdi meg. Az intézet törzsbetéteinek kedvezőbb jövedelmezőségét mutatja, hogy egy-egy törzsbétre a legutóbbi évi ársulatlalban fizetett hatvannégy lejjel szemben ez alkalommal hetven lej kamatrészesedés jut. Az ez év elejével meginduló huszonharmadik évtársulat törzsbetétei iránt már most nagy érdeklődés nyilatkozik meg úgy azok részéről, akik az öt éven át teljesítendő heti, illetőleg havi befizetéssel, a rendszeres és kedvezően gyümölcsöző takarékosagra szoknak, mint azoknál, akik az intézet által, saját telek és otthon megszerzésére nyújtott módokat igénybe veszik. Az évtársulatba naponta be lehet lépni az intézet helyiségében Arad, Bul. Regina Maria 17.

Nyílttér.

Az e rovat alatt közölteért nem vállalunk felelősséget.

Hangverseny. Mint már jeleztük, sikerült Dávid Edith urnőt egy önálló koncert adására rábírní. Ez a koncert annál is inkább eseményszámba fog menni, mert a közönségnek nem igen nyílik alkalma egy külföldi nagy énekesnőt hallani. Hangsúlyoznunk kell, hogy Dávid Edith urnő hangja körül az a vélemény alakult ki, hogy ez a csodás szépségű alt-hang hajszálnyival sem áll a világhírű alténekesnők hangja mögött. Mindezekhez hozzájárul még Dávid Edith urnő kiváló szépsége és bájos, lebilincselő modora is.

Primária orasului Arad.

No. 33126/1.25.

Publicațiune.

Pentru indeplinirida postului de conducător tehnic la Uzinele comunale Arad, publicăm concurs și invităm psulanții, ca până la 25 Ianuarie 1926, să ne inainteze petițiile intocmite in conformitate cu dispozițiile cuprinse in art. 7, din Regulamentul pentru aplicarea legii statului funcționarilor publici.

Condițiunile sunt următoarele:

Petiționarul va dovedi.

a) că are diplomă de inginer mecanie, eventual diplomă dela Școala Snperioară de rte și Meserii. Să dovedească cu aole că este cetățean român și are purtare morală bună.

b) Că a fost aplicat la o întreprindere pentru alimentare cu apă a vreunei comune și cunoaște toate lucrările și agendele tehnice dela astfel de întreprindere.

c) Că este capabil să conducă lucrările de canalizare pentru ape mulară (Sistem Shone).

d) Că a fost aplicat la vreo fabrică de gaz și cunoaște pe deplin producția gazului, fiind in stare indepement să conducă lucrările la producția gazului.

e) Să dovedească ca are praxă in conducerea și susținerea unei rețele de țevi de gaz, apaduct de canal (Sistem Shone) să fie in clar cu toate agendele tehnice referitor de aceste lucrări.

f) Că este versat in toate lucrările de instalare de conducte de case pentru canilitare, gaz și apaduct, este in stare a face independent planurile și devizele referitor la lucrările de instalare.

g) Că a fost aplicat la tramvae și e capabil a prelua conducerea tehnică indevedent a tramvaelor comunale.

h) Că poate conduce lucrările tehnice a fabricei de ghiață și are piactică in ce privește fabricarea ghieței.

i) Se va anexa certificat medical, că este apt pentru serviciul ce cere

k) Declarație de limbele ce cunoaște cunoscând, că vor fi preferiți postulanții, cari cunosc in afară de limba Statului, limba maghiară și limba germană.

Salariul total este 108 000 Lei anul eventnal și locuință in natură.

Arad, la 29 Decemvrie 1925.

Primar:

Dr. Robu.

ROMÂNIA

Primarul municipiului Arad.

Nr. 123—926

Serviciul economic.

Licitație publica.

Pentru furnizarea unui grup „Diesel Electrogen“ de care are nevoie Uzinele comunale din Arad, prin aceasta să escrie licitație publică.

Ofertele închise și sigilate prevăzute cu recipisa de consemnare a vadiului de 5% sunt a se inainta Primăriei municipiului Arad (Serviciul economic) până la data de 15 Februarie 1926 oara 10 a. m. când se va ținea licitație publică in fața Comisiunei economice.

La aceasta licitație pot participa exclusiv numai fabricanți, ofertele mijlocitoare nu se vor lua in considerare.

Caietul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic al Primăriei, in fiecare zi de lucru inainte de masă intre oarele 10—12. la cerere să trimita in copie prin poștă.

Amatorii vor aminti in ofertă, că cunosc caietul de sarcini și se supun acelora.

Licitație se va ținea in conformitatea cu Art. 72—80 a Legei contrabilității publice.

Adjudecațiunea se va declara la 22 Februarie 1926. de către Consiliului comunal.

Arad, la 5 Ianuarie 1926

SERVICIUL ECONOMIC.

Panaszos levél a hatóságokhoz.

*

Kaptuk a következő levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! A Petőfi-utca lakóinak nevében többször fordultam panaszszal a lapokhoz és a hatóságokhoz az utcában uralkodó anomáliák miatt. Orvoslást kértem több szenvedő társam nevében, de mindeddig hasztalanul. Most az Erdélyi Élethez fordulok, amelyet igazságos és szókimondó, bátor lapnak ismerem, hozza nyilvánosságra sokunk jogos panaszát.

A Petőfi-utcában vannak az Andrényi vas-kereskedő-cég raktárai. Naponta vagonszámra hordják be és viszik ki a vasárut. A napnak minden szakában kocsisorok és teherautók állnak a raktárak előtt úgy, hogy a gyalogjárón nem lehet közlekedni, mert a rakodás veszélyezteti az emberek testi épségét.

A cég áruit a vasuti állomásról vagonokban szállítják be a városba. Gyakran 8–10 vasuti kocsi áll sulyosan megrakodva a Szentháromság-szobor előtt. Megesik, hogy ezek a vagonok negyedóránál forgalmi akadályt alkotnak azzal, hogy elállják az utkeresztződést. Heti vásárok alkalmával botrányos jelenetek is zajlanak le a forgalom megakasztása miatt.

Mondom, a vagonok félnapig is elfoglalják a helyet. A cég raktáraiba és raktáraiból kocsik szállítják az árut, ami oly hatalmas lár-mával, oly robajjal jár, hogy messzebb levő helyeken joggal azt hihetik az emberek, hogy a város közepén ágyukkal lövöldöznek. Szinte elviselhetetlen a lárma, amikor 10–15 méter hosszú vastraverzeket szállítanak a hatalmas suly alatt görnyedező lovak. De ez csak a mi nyugalmunkat zaklatja fel, akik a Petőfi-, Vörösmarty-utcákban vagy a Főut innenső oldalán lakunk. Ez csak egyéni sérelem.

De van a panaszomnak a közt érintő része is. A szállítások sulyos anyagi kárt okoznak a városnak. A Petőfi-utca és a Szentháromság-szobor mellett elhuzódó uttestet éppen a szállítások által okozott alapos rongálások miatt évenként kell javíthatni, illetve új burkolattal ellátni,

— legutóbb az elmúlt nyáron hozták rendbe. Ki kellene szállnia a város vezetőségének és meggyőződnie róla, hogy a javított aszfaltburkolatban friss gödrök ásitának és nehéz terhet hurcoló szekerek keréknyomai mély barázdákat vágta bele.

Vagy be kell nézni a Könyök-utcába. Szégyene ez az utca a város központjának. Nyáron a Petőfi-utca igen forgalmas. Erre özönlik a nép a parkba, a kioszkba, a strandra, a tennispályákra. Ez az utca vezet a lyceum felé. Nem kerülhető el, hogy az utcán járók be ne pillant- sanak a Könyök-utcába, amelyből penetráns bűz áramlik. Lovak szemete, hónapokig erjedő piszok és egyéb szemét táru az ember elé.

Ezt a helyet, amely nagyvárosi gettónak is szégyenére válnék, nem szabadna eltűrnie a város vezetőségének.

De hogy visszatérjek a forgalmi akadályra, úgy tudom, hogy az Erdélyi Élet több oldali kérésre már szóvá tette, hogy a Szentháromság-szobor előtt veszteglő vagonok elveszik a kilátást a tulsó oldal üzletei elől. Ezek a vagonok eltakarják a cégtáblákat és kirakatokat és ezzel sulyos károkat szenvednek az alaposan megadóztatott kereskedők.

Ezzel még nem meritettem ki panaszomat. A tovagördülő mozdonyokból valóságos tüzeső száll a járó-kelőkre, akiknek ruházatán folytonossági hiányokat égetnek. Tűzbiztonsági szempontból is veszélyes ez a szállítás, mert a mozdonyok a színház hátsó traktusa előtt állnak meg. Itt vannak a gyulékony anyaggal tulzsufolt diszletraktárak, amelyeknek nyitott ablakain könnyen berepülhet egy-egy szikra. Nem valószínűtlen, hogy a legutolsó tűz is ilyen módon keletkezett. Úgy tudom, hogy vonatjárat sehol sincs a város szívében, csak nálunk, ami még városszépészeti szempontból is kifogásolható. Remélem, hogy a város vezetősége gondolkodni fog azon, hogy megszivlelje ezeket a panaszokat.

Soraim közléseért fogadja Szerkesztő Ur hálás köszönetem nyilvánítását.

Egy Petőfi-utcai lakó.

*

Változtatás nélkül közöltük a hozzánk beküldött levelet. Tartozunk azonban kijelenteni, hogy az abban foglaltakat nem tehetjük egészen magunkévá

Beregszászy Lajos egyedüli törvényszékiileg bejegyzett szüics, Arad, Str. Matei szörmék legjutányosabb áron kaphatók **Corvin Nr. 1.**

mert oly vállalatról van szó, amely nemcsak Arad, hanem az egész ország egyik legerősebb, legnagyobb és legtekintélyesebb üzeme. Amíg más vállalat leépít, az Andrényi-cég még mindig nagy rezszel dolgozik és minden rendelkező eszközzel és móddal fejleszti üzemét: Adót fizet, viseli a közterheket és ha távol áll is minden társadalmi tevékenységtől, annyi bizonyos, hogy hasznára van Arad kereskedelmének és iparának. Ezt a régi céget tehát nem lehet csakugy egyik nőről a másikra egy tollvonással bizonytalan helyzet elé állítani azzal, hogy a város egyszerre kitelepítse raktárait, ami a levél intenciója. Még jóval a háboru előtt engedélyezték a raktárakat a hatóságok és így az szerzett jog. Igaz, hogy azóta új városi szabályok vannak, amelyek rendezik a gyárak és vállalatok telepengedélyeit. Azóta kitelepítették a gyárakat és nem engedélyezték a Széchenyi-gőzmalom felépítését és minden új vállalatot a város határába telepítettek ki. Azt sem lehet máról-holnapra megvalósítani, hogy a város közepén lebonyolódó teherforgalmat másfelé tereljék, mert ez igen sokba kerül, noha igaz, hogy ez a teherforgalom nem válik a város diszéré.

A levelet nem kísérik kommentárral, hanem ezuton juttatjuk el az illetékes hatóságokhoz.

Beszéd- és értelemgyakorlatok az iskolában. A tanító ur feladja a kérdést:

— Ki tud egy másik kifejezést arra a szóra, hogy barát?

Mély csend.

A tanító ur segíteni akar:

— Nohát hogy nevezzük azt, aki szívesen elvégez mindent helyettünk anélkül, hogy haszna volna belőle, aki áldozatokat hoz értünk, aki megosztja velünk amiéje van . . . aki társunk minden bajban . . . na Bandika, té talán tudod, az egy . . .

— Egy pali! — vágja ki büszkén Bandika.

— **Veszek** könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése.

Alkalmi ajándékokat,

butorokat, szőnyeget,

antiktárgyakat stb.

OLCSÓN szerezhethet be

Arad, Str. Consistorului 12. (I. em. jobb) alatt

Emléksorok Dienzl Oszkár aradi szereplésének idejéből.

— Az „Erdélyi Élet” tudósítójától. —

A lapok részletesen megírták, hogy Dienzl Oszkár, a hirneves komponista és zongoraművész önkézevel véget vetett életének. Az ok is ismeretes. Azt azonban nem írták meg a lapok, hogy Dienzl Oszkár bizonyos vonatkozások régi idő óta Aradhoz fűzték, ahol szerették és elismerték a művészt.

Dienzl Oszkár felfelé ivelő karrierje, amely mögé ő maga tett pontot, voltaképen Aradról indult ki, még pedig az aradi színházból. Leszkay András színigazgató utolsó aradi szezonja alatt hórihorgas, lobogó sörényü ideges fiatalember került karmesternek az aradi színházhoz. A társulat nagyrészt a karmesterrel együtt Leszkay magával vitte Budapestre és az aradi csonka szezonra ezt a fiatalembert szerződtette karmesternek. Az ideges, bohémtermészetű karmester rövidesen ismert alakja lett Aradnak. Ez volt Dienzl Oszkár pályájának kezdete. A nagyképztségű muzsikus, aki akkor került ki a zenei főiskolából, csodákat művelt a fogyatékos zenekarral és lépitett énekes együttesel. A szakemberek felismerve kivételes tehetségét, nagy és fényes jövőt jósoltak neki. Szezon végeztével eltűnt Aradról és csakhamar hírek érkeztek ide budapesti diadalairól. A magyar fővárosban nemcsak zongora-kiséretével, hanem poetikus kompozícióival és önálló hangversenyeivel is az első közé emelkedett.

Sokáig nem tűnt fel Aradon az egykori színházi karmester hatalmas alakja. Egyszerre azután Aradon termett. Ez akkor volt, amikor Weil Magda, a kivételes tehetségű hegedű-művésznő első ízben hangversenyzett szülővárosa közönsége előtt. Dienzl Oszkár, aki rajongó tisztelője volt Weil Magda művészetének, nem akart lemondani arról, hogy az aradi művésznőt ne ő kísérelje zongorán a szűkebb hazájában rendezendő első hangversenyén. A siker frenetikus volt, amiből nyugyrész jutott ki Dienzlnek is. Azóta hozzásegődött Weil Magdához, aki sokkal biztosabban játszott, mert a zongora mellett ott tudta Dienzl. Amikor Weil Magda megkezdte külföldi hangverseny-körutját, Dienzl a művésznő kedvéért otthagya Budapestet, ott-

hagyta kötelezettségeit és járta a diadal útját kedvencével. Jobban örvendett Weil Magda sikereinek, mint a sajátjainak.

Aradi ismerősei őszinte megilletődéssel fogadták váratlan halálának hírére.

Hanupipőke vendégtánca a Tavernában.

Önálló gondolatok egy pohár likőr mellett.

— Az „Erdélyi Élet” tudósítójától. —

Élt Aradon egy szegény zsidó familia. Az apa már régebben meghalt és a legnagyobb nyomor köszöntött be a kenyérkereső nélkül maradt család pince-lakásába. A fiuk hamarosan elszéledtek. Az egyik ipart tanult, a másik külföldre került szerencsét próbálni. A beteg édesanya eltartása a lányok feladata lett. A nagyobbak háztartási és kereskedelmi szolgálatba léptek de oly kevés keresethez jutottak, hogy alig futotta a mindennapi kenyérré.

A legkisebbik leány még nem kereshetett. Reggelenként szegényes ruhácskában ment a piacra, hogy néhány leiből beszerezze a szükös mindennapit. Ez a kis leány 14—15 éves lehetett, amikor ráeszmélt arra, hogy ő voltaképpen nem azért született, hogy egész életét a dohos pince-lakásban élje le, amikor oly szép az élet, amikor még oly fiatal. Szóval megunt a szegénységet és korát meghaladó érett megfontolás után szerető és odaadó barátnője lett egy aradi nagykereskedő fiának, aki nemcsak ragyogó színekkel ecsetelte a jövőt, hanem állta is szavát. A fiatalember kivette a szegénységből a leánykát, akinek most már nem kell azon törni a fejét, hogy jaj mit eszünk holnap, mert uri barátja ellátja minden jóval és szükségessel. A leányka most már a Coty-parföm illatával cserélte fel a pince-lakás dohos levegőjét, szegényes ruháit pazar és divatos toalettek váltották fel, munkától kipirosodott kezei a kenőcsöktől és a manikürtől ideges, finom női kezek lettek, az arca pedig kisimult és megszépült a drága puderektől, krémektől és egyéb kendőző szerektől. Ma már úgy lejt a modern táncokat a lokálokban és olyan mondén hölgy lett, mintha születése óta csak csillogást, selymet, zenét, ritmust, pezsgőt, jólétet, ragyogást látott volna maga előtt. Most már rá sem lehet ismerni arra a félrelaposott sarku kislányra, aki cekkerrel a kezében reggelenként 1—2 lei miatt hosszasan alkudott a piaci kofákkal, hogy a számolt garasból fusson az ebédre, hogy a testvérei keserves keresményét be tudja osztani.

Távol áll tőlünk, hogy a modern hölgygé változott leányt elítéljük, mert nem a vére hajtotta idáig,

hanem a nyomoruság. Belül nem minden fényes, ami kívül ragyog. A lelke mélyén bizonyára utálja azt a lépését, amelyet a shymmi, a selyemruha és a testszinü selyemharisnya felé vezetett. Bizonyára az volt álmainak álma, hogy tisztességes leányként becsületes emberhez menjen nőül, de az álom nem teljesedhetett, mert a leány szegény volt. Így nemcsak ő menekült ki a nyomorból, hanem bizonyára támogatja beteg anyját és testvéreit is. Fiatal barátja nem tekinti benne a démont, ami a fiatalember dicséretére válik és nemcsak ruházza, nemcsak ellátja minden szükséggel, hanem a lelkét is neveli és nemesíti. Ez a kis való történet valóságos oázis ebben a mi romlott korunkban, amikor démonokra vagyonokat költ a fiatalság egy kis muló illúzió miatt.

Ki beszél?

A csintalan Karcsi el akar maradni az iskolai előadásról. Azért is odamegy a telefonhoz és elváltatott hangon mondja:

— Kérem szépen a fiam beteg, nem mehet ma iskolába.

— Ki beszél? — kérdik az iskolából. Karcsi zavarba jön s dadogva feleli: — Az... az édes apám...

Az altató.

A kis Etelka mamája nehezen tudott elaludni. Ezért is minden este altatóport vett be. Egy este azonban elfeledkezett róla s ime: az orvosság nélkül is szépen elaludt. A kis Etelka azonban fölverte:

— Mamuska, kelj föl! Elfelejtetted bevenni az altatót!

— Lomási Erdőipar Részvénytársaság Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 4.

Dusan felszerelt raktáramból a téli szezon előrehaladottsága miatt alábbi áruk eladását a mai napon önköltségi áron megkezdem.

Barna bőrkabát Lei 5800 — Fekete bőrkabát Lei 4200 —
Férfi téli kabát hosszú Lei 3450 — Férfi téli kabát rövid Lei
1950 — Férfi téli felöltő Lei 2250 — Férfi téli öltöny L. 1950

MUZSAY-nál Aradon,
a színházzal szemben.

A Vas-fürdő nyitva reggel 6-tól este 9-ig.

Teljesen ujonnan berendezve!

Melegkabinok!

A rettenetes idegen légió borzalmas rémségei.

Mostanában szokás, hogy az aradi szerkesztőségeket a francia idegen légiókból megszökött magyar fiúk keresik föl, akik háttorzogató története'et mesélnek el a rettenetes idegen légó borzalmas rémségeiről.

Egy ilyen lelkileg és testileg megtört és az id gen légióban sokáig meggyötört szök vényionar us elbeszélése nyomán állítottam össze a következő naplót:

*

Hétfő.

Most vágtunk neki a sivatagnak. Amerre a szem ellát, mindenütt csupa homok. Mi szegény magyar fiúk, busan bandukolunk a homokban. A nap erősen süt. A benszülöttek, hogy bosszút álljanak rajtunk, kivágták a Szaharában az összes akácfaakat, úgy, hogy nincs sehol egy kis árnyék, ahova le lehetne heveredni. A kegyetlen francia parancsnoknak hiába panaszkodunk a kivágott akácfaák miatt, az elvetemedett ember egy szót sem ért magyarul.

*

Kedd.

Az oroszlánokkal még kijövünk, valahogyan, ellenben a vérszomjas és vérengző tevékkel ugyancsak meggyűlt a bajunk. Amikor nagyon kifáradtunk, fel akartunk kapaszkodni a pupos tevék hátára. De ezeknek a vérengző fenevadaknak olyan hegyes a pupjuk, hogy hátul a nadrágunkat egészen kilukasztotta.

*

Szerda.

Ma nagy szél fujt. A homok felkavargott és tele lett vele a szánk. Recsegett és ropogott a homok a fogunk közt.

*

Csütörtök.

Ma alkonyattájt oázisra bukkantunk, ahol pálmák között egy szatócsüzetféle helyiséget pillantottunk meg. Két magyar fiú előre ment. De csakhamar egész testükben remegve, halálsápadt arccal jöttek vissza és úgy jelentették rémülten, hogy az üzletben sem paprikásszalonnát, sem fokhagymát nem lehet kapni. Rettenetes állapotok vannak!

*

Péntek.

Ma kimenőt kaptunk. Sehol egy jóképű szakácsnő, vagy szobalány. Ellenben annál több viziló és krokodilus. Gyalázatos egy társaság.

*

Szombat.

Nagynehezen eljutottunk Palesztinába. Már előre örültünk, hogy telerakjuk a hasunkat libatöpörtyűvel és töltött libanyakkal, amikor síralmas csalódás tette sivárrá itt-tartózkodásunkat. Kiderült ugyanis, hogy

Palesztinában nincsenek zsidók, csak Aradon. ellenben annál több a szegény keresztény, aki a libát csak a lexikonból ismeri, illetve még abból sem, mert még nem jelent meg a „Lö“-betűs kötet...

Vasárnap.

Vissza a Szaharába!

Már kilencedik órája gyalogoltunk, amikor megpillantottuk a Szfinxet. Egyik kollégám fel is kiáltott örömeiben:

— Nini a Szfinx!

Boldogan rohantunk a Szfinx felé és amint egészen a közelébe értünk, akkor láttuk csak, hogy milyen borzalmas csalódás ért bennünket. Mert a látomány nem Szfinx volt, hanem egy közönséges félig elszívott és mérgesen elhajított Regal Remesz.

Keservesen sóhajtvá szöktünk meg az idegen légióból, mondván:

— No., ide sem jövünk többet!

— A Lloydul-Román lőkeemelése és újabb házvétéle.

A Lloydul-Román Általános Biztosító Részvénytársaság múlt év december hó 26-án tartotta rendes közgyűlését a Nagyvárad Takarékpénztár helyiségeiben Horváth Árpád vezérigazgató elnökletével. Az 1924. évi mérleg és zárszámadások bemutatása és jóváhagyása után az igazgatóság határozatilag kimondotta, hogy az intézet alaptőkéjét 10.000.000 lejre emeli fel. Egyben felhatalmazták az intézet vezetőségét, hogy a timisoarai ház megtartása mellett Oradea-mareen is egy intézeti székházat vásároljon. Ezen biztosító intézet Közép-Európa egyik leghatalmasabb biztosító társaságával, a Frankfurti Általános Biztosító Részvénytársasággal áll a legszorosabb viszontbiztosítói összeköttetésben és így abban a helyzetben van, hogy bármilyen nagy kockázatot is önállóan vállalhat, tekintettel arra, hogy a viszontbiztosítási fedezetet két és fél milliárd leit meghaladják. A Frankfurti Általános Biztosító Részvénytársaság Bartelt Vilmost, a hamburgi fiók egyik vezetőjéi delegálta mint főkönyvelő cégjegyzőt a Lloydul-Romanhoz, kit a közgyűlés ezen állásában véglegesített és megadta a cégjegyzés felhatalmazást. Végül elhatározta az intézet vezetősége, hogy a társaság szervezetének kiépítését a kellő óvatosság szem előtt tartása mellett a legsebésebb alapon folytatják.

Az Erdélyi Élet mindent megír!